Boekbespreking

D. VAN DAMME, 1984. The freshwater Mollusca of northern Africa/Distribution, biogeography and palaeoecology. Dr. W. Junk Publishers, Dordrecht-Boston-Lancaster, 164 pp., 144 fig. Prijs geb. fl. 150.—.

In de serie "Developments in Hydrobiology" verscheen als nummer 25 bovengenoemde titel. Het boek van Van Damme presenteert in de vorm van voornamelijk een compilatie van bestaande, maar zeer verspreide en soms moeilijk toegankelijke bronnen, een overzicht van de zoetwaterweekdieren van Noord-Afrika inclusief Sahara en Sahel. Dat gebeurt in vier groepen van hoofdstukken, nl. "Taxonomic synopsis and Quaternary distribution", "Biogeography", "Cretaceous and Tertiary history", en "The Quaternary malacofauna of northern Africa" (waarbij het laatste verstaan dient te worden als uitsluitend de zoetwater-malacofauna). Dit geheel wordt gevolgd door een uitgebreide bibliografie, lijst van vindplaatsen en twee registers.

Aan de uitvoering ontbreekt weinig; de drukspiegel met twee kolommen resulteert in een zeer aantrekkelijk geheel. Echter, de meeste afbeeldingen (soms al uit de tweede hand) zijn wat zwak doorgekomen en de kaarten zijn veelal zelfs flets, waarbij de arcering toch soms is volgelopen. Het aantal drukfouten is vaak storend en het Engels taalgebruik helaas verre van optimaal ...

Opvallender zijn details die als fouten beschouwd kunnen worden. Mededelingen als op p. 21, "Only one species occurs in the Sahara, the now cosmopolitan *M. tuberculata*", waarbij kennelijk gedoeld wordt op de vrijwel circumtropische en bij lange na niet cosmopolitische verspreiding van *Melanoides tuberculata*, zijn duidelijk onjuist. En wat te denken van wat men leest op p. 100, "The genera *Cafferia* and *Tomichia* are not related to the afrotropical fauna but to arctic taxa."? *Bellamya* (p. 7) en *Melanoides* (p. 21) behoren zeker niet tot de Afrotropische genera, d.w.z. geslachten in hun verspreiding beperkt tot Afrika bezuiden de Sahara of eventueel iets verder noordwaarts verbreid. Het lijkt toch wel enigszins gewaagd het "punctuated equilibrium"-model wat betreft speciatie in het Turkanameerbasin te ondersteunen zolang Williamson zijn gegevens niet op tafel gelegd heeft.[1] Is het in dit verband misschien niet wat unfair Bourguignat (p. 2) en Backhuys & Boeters (p. 18) op de vingers te tikken, maar Williamson's uitkomsten te aanvaarden?

Het is bijzonder moeilijk dit boek verantwoord te beoordelen. Enerzijds is hier een grote hoeveelheid gegevens op een attractieve wijze gepresenteerd inclusief determinatietabellen, afbeeldingen en kaarten, anderzijds blijft het moeizaam over de boven geschetste tekortkomingen heen te zien. Het werk is zeker van belang voor een ieder die zich met de zoetwatermollusken van Noord-Afrika bezig houdt; ook de biogeograaf zal er eveneens selectief en critisch naar grijpen. De hoge prijs zal echter een grote verspreiding in de weg staan.

A. C. VAN BRUGGEN

[1] Voor de voortgaande discussie over deze problematiek moge o.a. verwezen worden naar Vol. 26, No. 4, van het Biological Journal of the Linnean Society of London (1985).